

Unele chestiuni de metodă

Eminescu traduce pentru sine un studiu, rămas în manuscris, în care se arată modul cum poate fi influențată opinia publică în acceptarea unei convingeri nefavorabile. Când se expune, se aplică perfect articolului din Contemporanul intitulat Despre metodă (nr. 14, 1 aprilie 1868, p. 10), prin care se continuă discuția privind pretinsul pre-debut al lui Eminescu în Aurora română, revista transilvăneană din 1863-1867. Profesorul G. Mihăilă, susținătorul pretinsului pre-debut eretic, caută să minimalizeze faptul că poezia Ciobanului și năluca pe care o atribuie poetului, se publică mai întâi în Armonia din Viena, redactată de Gheorghe Marchis în 1858-1859. Eugen Micu rezumă foarte exact poezia în studiul său Din activitatea clericilor români din Viena (Vestitorul, nr. 9, 1 mai 1932, p. 1-2), rezumat pe care îl reproduc și noi în întocmitul (Lucașul, nr. 10, 19 aprilie 1988). A susține că nu se citează și versuri face parte din practica notată de Eminescu prin care se minimalizează o chestiune principală spre a devia atenția în altă parte. Rezumatul poeziei Ciobanului și năluca este mai mult decit suficient spre a infirma pretenția paternității eminescane. Dintr-un punct de vedere, în 1858-1859, pentru care se caută justificări, este cea corectă. Se vede și de aici că Eminescu nu putea trimite revistei din Pesta o asemenea poezie încă înainte de-a fi împlinit opt ani.

Incă de la această vîrstă, „combat pentru libertate”.

Eminescu putea vorbi tot la această vîrstă, în opinia, firește, a profesorului G. Mihăilă, în numele unei colectivități. Pingerea proscrisului se deschide cu asemenea versuri.

Dulci părinți, frați, surori, țară
A mea viață e amară.

Lamentatia o întâlnim și în poezia Rămii străndiate.

Acolo-n a mea țară, imi sint surori, frați, toți
Căci toți sint ei de-un singe, de-a lui Traian nepoți.

Eminescu era însufletit, încă din copilărie, cum s-ar desprinde din acest versuri, de conștiința unității naționale a poporului nostru. Lamentatia în numele colectivității se întâlnește și în poezia lui Gheorghe Marchis. Un sfat, publicat de astă dată sub semnătura, tot în Aurora română.

Am avut eu tată, mamă, surori, frați
Căci pește toată mi-erăm amai [...] N-am părinți acum, n-am frați nici surori
Nici cui cununii să-mpletesc din flori.

Eminescu nu se simțea legat afectiv de tatăl său, cu care intră în conflict încă din copilărie. Versurile de mai sus sînt străine de conduita poetului nu numai de acum, ci din întreaga sa viață.

Poeziile din care am citat aparțin aceluiași personaj, Gheorghe Marchis, pun în discuție aceleși probleme ca și în poeziile semnate cu numele întreg și sint de același nivel artistic.

Mediul transilvănean, cu expresii specifice de limbaj, se reflectă la tot pasul. Iată versuri din Pingerea proscrisului: „...o faimă dulce Sum strădîn, „cît trăiesc nu mă pot duce / îndrădîr” „Pot zbura-nădrăd le duce”.

Asemenea expresii nu pot fi puse în seama intervenției redacției, ci tin de limbajul curent al poetului transilvănean.

Poeziile atribuite lui Eminescu cuprind, cum am mai arătat, versuri penibile. Cerem lertare cititorilor dacă le reproducem din nou.

Iar tu, acum, dă-mi o veste
Pe cînd acesă-i tîmpe șoră mîi de adăstare (Rămii străndiate)

Chestiunea „buzelor rozate” este pusă în discuție și în poezia Un sfat, publicată de Gheorghe Marchis, cum am arătat, sub semnătura, în aceeași revistă.

Cu coșta neagră și crimă pe fată
Ca buze rozate, pline de dulceață.

Poeziile puse în seama lui Eminescu cuprind și alte versuri pe care ne vine greu să le cităm. O facem totuși pentru motive ușor de înțeles.

Că-mi zice adese-n visuri speranța petulantă:
„Poziade-vei atete pe dulceața amantă”
 („Din străinătate”)

Poeziile cuprind cacofonii, îngroziitoare. Acolo mi-nflorește a fericii floare
Cu carea mai frumoasă nu poți pasi sub soare,
 („Rămii străndiate”)

Profesorul G. Mihăilă crede că poate vorbi în cazul lui G.M. de o „dualitate” poetică și că un G.M. scrie versuri rele, iar altul, tot G.M., întocmește compuneri „de-a dreptul frumoase și impresionate”. Nu există o asemenea „dualitate”, cum s-a putut vedea, iar a propune ca fiind de Eminescu poezii cu „buzi rozate”, speranța petulantă etc. carea este cel puțin lipsă de pietate față de poetul nostru național.

Profesorul G. Mihăilă întocmește și o listă completă a celor care s-au ocupat de poezia lui Gheorghe Marchis, între care ne trece și pe noi și face observații, justă neîndoiel, că nimeni înaintea domniei sale nu a avut ideea să atribuie literar aceste compuneri de Eminescu. Nici nu puteau fi atribuite poetului. În miscarea culturală a „lepturistilor”, în care se întezărea și Gheorghe Marchis, întâlnim alți poezi, cum am arătat (Lucașul, nr. 13, 26 martie 1988), cu afinități cu poezia eminescană și a altor scriitori români. Este totuși nedrept să învinuim critica literară de opacitate în ceea ce privește pe Gheorghe Marchis de unele compuneri, iar rezultatul producției sale să-l trecem în lista neagră a mediocrității. Vasile Vartolomei arată în cartea sa Mărturie culturală bihorene (Cluj, 1944, p. 116) că poeziile lui Gheorghe Marchis „sint în majoritate de dragoste, scrise în versuri simfonice. Reproducerea poeziei Ciobanului și năluca în Poezie pentru minte, inimă și literatură în 27 mai 1859, O transcriem și noi.

Cu vreo cîțira ani-nainte
Te iubeam cu mare foc, —
Pentru tine buta-mi minte
Par-că nu era la loc.

Si mă-ntrăie de ce acum
De iubire nici că-mi pasă?...
Pentru-aceia, că buta-mi minte
Acum șade cam pe-acasă.

Profesorul G. Mihăilă trece poezia în lista neagră a mediocrității. Noi o reținem, fie și numai pentru parabola cu „mintea de-acasă”, în spiritul înțelepciunii milenare a poporului nostru.

De altfel toată discuția în legătură cu acest propus pre-debut al lui Eminescu pornește, cum am arătat, de la chestiune falsă, chestiune la care, în articolul Despre metodă nu se răspund, desic aici este punctul de plecare în „metoda” de cercetare. Profesorul G. Mihăilă are obligația față de cititori să arate unde și cînd seamănă Eminescu cu inițialele G.M. și să reoroducă în fața cititorilor sau paginile respective. Cîtă vreme nu face această dovadă, rămânem în suspans față de înțelesul reacțiilor unui Ortov Minar, de trăistă amintire, în cercetarea opere eminescane.

D. Vatamaniuc

NOTA REDACȚIEI. Revista tinărească acest articol ca pe o necesitate: prelunghirea falselor dileme nu folosește culturii noastre. Odată identificat în presă autorul presupusor poezii tipărite de Eminescu (Lucașul, nr. 5 martie, 1988), orice controversă pe această temă era normal să înceteze. Obținută de a învestira opera eminescană, atât de înalt artistică, cu câteva poezii compromițătoare rămîne de neînțeles. Ea este cu atât mai neavenită cu cit produce confuzie și derută în mintea cititorilor. Două identifierea dată publicității de D. Vatamaniuc, regretatul Augustin Z. N. Pop a fost chestionat asupra paternității poezilor, fără ca răspunsul să-l dea stăruind acestei identifierei. (Contemporanul, 18 martie, 1988, Tinutul Eminescu în anul debutului). Nici în numărul care indică pe George Marchis drept autor al poezilor (SI totuși George Marchis și Mireea Poni, Contemporanul, 23 martie, 1988), nu este amintită identificarea lui D. Vatamaniuc, mai deosebită și mai pretențioasă și oricum anterioară. Mai mult decit atât, este adus din nou la rampă G. Mihăilă (Despre metodă, Contemporanul, 1 aprilie 1988) pentru a infirma incident și neconvingător evident. Intre G. Mihăilă și D. Vatamaniuc este, în ceea ce-l privește pe Eminescu, distanța de la amator la expert, ceea ce ar fi fost suficient pentru lichidarea falselor probleme. Cu atât mai mult cu cit D. Vatamaniuc n-a pozat în „magister dixit”, ci a argumentat și mai ales a dovedit. Cu folosește înzestrarea lui Eminescu cu șase poezii rizibile care nu-l aparțin? Cu folosește prelunghirea falselor dispute? Ele se produc în dauna adevărului și a memoriei marelui poet național. Chestiunea nu e de paternitate literară ci de etica gestului științific.

VIATA CĂRȚILOR

STUDII

O SINTEZĂ
„DE PATRIMONIUL”

MONUMENTE
SI IZVOARE
ISTORICE

Încă puțin evidențiate dincolo de mediile propriu-zis științifice, contribuțiile de istoriografie regională a culturii existau totuși, arătînd că impulsivitatea studiului tradițiilor sedimentate în cuprinsul unei geografii românești excepționale de unitare, este azi un fapt împlinit. Sint, în această direcție, indiscutabile izbini, și putem prezenta acum culegeri de studii precum sint acestea adunate sub cite un generic memorabil („Poetica”, „Apulum”, „Istros”, „Danubius”, „Cumidava” etc) ori de-a dreptul încercări de a face sinteză prin laborioasă colectivă, de felul însumării cercetărilor parțiale, de unde rezultă imaginea unui întreg impunător. Acestea de pe urmă nu sint puține și contribuția lor în clarificării cîteodată hărturoare (unde chestiunea continuității romanilor pe teritoriile moștenite de la străbuni rămîne ideea capitală) merită a fi semnalate. O catagrafie a unor astfel de întreprinderi, de istoriografie a regiunilor (care sint, de cele mai multe ori, „tărie” tradiționale ale românilor) este aci neputîntă de desfășurat, fiind fapt indiscutabil că nu sint, astăzi, concentrații românești cu tradiții de cultură și de civilizație fără așel de monografii colective, unele dintre ele prezentate prin contribuții ciclice.

O astfel de cercetare colectivă e aceea, recentă, intitulată „Monumente și izvoare istorice”

roice”) dedicată de un grup de istorici unor „mărturie de străveche existență și de continuitate a românilor pe teritoriul Dunării de Jos și al Dobrogei”. Impunătoare prin dimensiuni (aproape 400 de pagini) ca și prin infățișarea grafică și iconografică (completînd, această, conținutul propriu-zis, sinteza conținută o altă panoramă de aceeași fel într-una din bibliografiile obligatorii ale studiorilor privitoare la continuitatea notoria „De la Dunăre la Mare” (cu două ediții, în 1978 și 1981). „Noile mărturie” împing investigația și o focalizează asupra unei epoci încă puțin cercetate, din ceea ce se denumesc, fără dreptate, milenial mure și arcaic opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în chip precedent asupra epocii etnogenezei, toate constituind noțiuni în materie, mîndrin caracterul asinetic cli opoziții cu înțepentele superficiale ori de-a dreptul rele), documentele vorbesc și încă într-un mod foarte eloquent. Să notăm că metoda utilizată este, cu precădere, interdisciplinară și, prin această însumare de rezultate cu originea în domeniile conexe, încheierile sint mereu de necoastat. De aliminteri, chestiunea stăruinței populației autohtone în geografia proprie și prezenta aci pretendenți, chiar și atunci cînd obiectul de studiat privește cultura română în timpul stăpînirii otomane (într-o sinteză aparținînd lui Tudor Mateescu) ori tradițiile autohtone de civilizate pînă în epoci mai recente, cum e aceea a lui Cuzar (precum aceea evidențiate de Paul Făltănea). Imaginea unei culturi puternice și a unei civilizații active reiese de pretendenți și observațiile pe care, într-o substanțială prefață, le face istoricul dr. Antim Nica se confirmă, mai apoi, pas cu pas. Trei sint studiile aplicate în

Luceafărul-30

MIHU DRAGOMIR ȘI REVISTA „LUCEAFĂRUL”

Între membrii fondatori ai revistei Luceafărul, Mihai Dragomir ocupă un loc distinct și, dintr-o anumită perspectivă, paradoxal. Soarta potrivnică i-a răpit în acel iulie 1958 dreptul moral de a fi redactorul șef al publicației, dar în pofida acestui fapt contemporanii săi l-au considerat întotdeauna mentorul revistei (sau chiar unicul fondator) și toată literatura memorialistică referitoare la apariția Luceafărului consemnează un lucru pe care generația tinărilor nu-l va descoperi niciodată în caseta redacțională de atunci a revistei. Cu atât mai mult cu cât studiile mai importante dedicate poetului sau tomurile ce tratează mișcarea literară contemporană au ignorat ori au ocultat pur și simplu acest aspect atât de important din activitatea lui Mihai Dragomir.

În realitate Mihai Dragomir și-a contopit propriu destin cu prima „serie” a Luceafărului prin cel puțin trei elemente esențiale din activitatea sa, întim legate de apariția și primul număr al revistei care ni-l relevă deopotrivă fondator, arhitect de revistă și căutător de tinere talente.

Ca fondator al revistei, poetul brăilean este cel dintâi care a prezentat Secției de literatură a C.C. al partidului proiectul unei noi reviste literare ce urma să ia ființă în locul Tinărului scriitorilor. Tot el a conceput articolul program al publicației (intitulat inițial *Miorita*), articol program care anticipa în multe privințe politica literară și culturală a prezentului. Citarea textului intitulat *Revista noastră*, pină nu de mult înedit, este explicită în acest sens: „De ce l-am spus Miorita? Pentru a defini credința noastră nestrămutată, singura rațiune de cetățeni și oameni ai condeului. Pentru a ajuta, cit de puțin, la crearea acelor opere viitoare care să poată sta alături de balada ce-a străbătut veacurile.

Programul nostru este adunat în două cuvinte: tradiție și actualitate.

Nu o tradiție privită ca un șir de reconsiderări, de studii plicticoase sau chiar interesante, ci o tradiție care, născind actualitatea, face parte integrantă din ea. Nu o actualitate marginală la azi, ci mergând cât mai departe în zilele de mâine, pe care le pregătim pentru noi și pentru viitorul. Tradiție și actualitate: o literatură a clocotului creator, o literatură demnă de poporul care a dat pe Bălcescu și Eminescu,

Creangă și Caragiale, Sadoveanu și Arghezi, a poporului care a știut să-și organizeze un conducător inteligent și clar-văzător. Partidul Muncitoresc Român. Tradiție și actualitate: a descoperi și încuraja toate talentele tinere, pentru a le preda celor de mâine.

Tradiție și actualitate: a încredința paginătorului un cîntec cules din munții Gorjului, o poezie de Arghezi și versurile unui debutant. Tradiție și actualitate: a alunga plicticisul din literatură. Tradiție și actualitate: jos cu ofatul semi-romantic, cu vicierea pseudo-licrică, cu autopsiile critice. Tradiție și actualitate: cine este cititorul nostru? Muncitorul, studentul, elevul de liceu, activistul de partid, îndrăgostitul, militarul, cei care și-au dăruit viața comunismului. Deci: o revistă scrisă numai pentru cititor. Tradiție și actualitate: a sluji poporul, pe drumul care și l-a ales: construcția socialismului. Tradiție și actualitate: a respecta testamentul Văcărescului, lucrind pentru creșterea limbii românești și a patriei cinste. (...) Tradiție și actualitate: o literatură profund nească, profund realistă, profund socialistă. Tradiție și actualitate: împotriva improvizației și a lucrului în serie, pentru o muncă literară entuziasmată și eroică. Se poate observa așadar: cit de cuprinzător și de actual proiectase Mihai Dragomir revista în coloanele cărora avea să urmeze să se îndrume, total subordonat desideratului propus, mișcarea noastră literară. Ca o consecință care decurge din programul impus, Mihai Dragomir a fost un arhitect de revistă, iar Luceafărul datorează foarte mult, cum s-a spus, arhitecturii vizibile și invizibile create de el, imprimată de altfel și în densa floarească, de mai târziu, în care trebuie să vedem o continuare victorioasă a inițiativei înaintașului. Mihai Dragomir, a găsit în scurtă sa existență, timpul de a se ocupa de tinăra generație, în formare, fiind, pentru deceniile al VI-lea și al VII-lea cel mai important îndrumător al acesteia în paginile revistei pe care o conducea. O vastă cultură literară, românească și universală, i-a dat posibilitatea de a discerne cu ușurință și competență modul în care tinerii trebuie îndrumați, dar mai ales să întrevadă necesitatea apariției Luceafărului ca revistă deschisă în primul rînd preocupărilor lor literare. Mihai Dragomir a făcut din Luceafărul o tribună a afirmării tinerelor talente, a îndrumării ei cu atenție și inegalabil tact pedagogic. Participase, ca re-

dactor al Luceafărului, la sute de sezători literare, urmarea cu atenție și pasiune creația tinerilor, fiind, în fața plicurilor trimise de aspiranții la gloria literară, un autentic căutător de comori, mereu în dialog cu tinărul necunoscut în ale cărui încercări literare năzuia să-l descopere pe viitorul confrate. Cei care l-au cunoscut și au avut șansa de a se împărtăși din prietenia sa sinceră au evocat nu o dată lumina interioară ce l-a strălucit în priviri, legătura sa puternică inimă cu viața poporului în care a văzut, așa cum a spus și în versuri, „Necatul izvor al poeziei și al talentelor”. Aici, de unde cîntecul țigănesc, / mă las pătruns de cruditate, de lumină, / cu gestul cel mai simplu și firesc al celui care, ca să bea izvorul, se înclină”. Mai mult decât atât, mentorul publicației a susținut multă vreme în paginile revistei o rubrică de educație estetică și poetică destinată tinerilor, citită cu interes la timpul ei. Micul dicționar poetic, desfășurat sub forma unui serial pe mai multe numere ale revistei, avea marea de a-l familiariza pe creatorii cu problema de fond și formă din creația poetică, cu termenii teoretici (însoții de numeroase și elocvente exemple) ai poeziei. Alături de această rubrică, de un caracter pur informativ, ivită ca o necesitate resimțită de poet ca urmare a deselor sale incursiuni prin țara pentru a se întîlni cu cititorii și creatorii, Mihai Dragomir a ținut în coloanele Luceafărului alte două rubrici citite cu fervoare: *Dintre sute de estare și Steaua fără nume*, care propuneau într-o ordine valorică și stimulativă, minuțios gândite, nume noi în peisajul liric al celei mai tinere generații de creatori ai țării. Prima era destinată promovării celor în a căror poezie Mihai Dragomir percepsea, cu luciditate sa intelectuală dublată de o incandescentă dăruire poetică, chiar și cele mai discrete rezonanțe artistice ale lirei. Mentorul propunea „planete” de tineri poezi, iar aceași etapă era obligatorie pentru avansarea la cea de a doua, unde selecția devenea nemiloasă. E cu atât mai remarcabil faptul, cu cit majoritatea covârșitoare a „stelelor fără nume” au confirmat prezvițiile îndrumătorului devenind, cum afirmă Mihai Ungheanu, „nume sonore ale poeziei de azi, unele foarte sonore”.

Rolul foarte important pe care Mihai Dragomir l-a avut, pe aștea planuri, în viața revistei condusă și îndrumată de el nu trebuie în nici un fel umbrat prin ignoranță sau dezinteres față de o astfel de muncă uriasă, poate printre cele mai însemnate din „opera” lăsată de acesta și care, cu siguranță, a însemnat un sacrificiu făcut în detrimentul propriei creații, dar făcut cu luciditate și responsabilitate față de cultura românească a zilelor noastre.

Lucian Chișu

Omul care „porni Luceafărul”

Sînt multe motivele care mă determină să scriu în acest aprilie să-l evoc pe Mihai Dragomir, omul care „porni Luceafărul” și odată cu el inscrie în constelația lirei multe stele pină atunci fără nume. Nu demult, în „Contemporanul”, Adrian Păunescu se referea la rolul muncii mele de redactor în promovarea unor nume noi ale poeziei românești contemporane. Eîndcă s-a ivit prilejul trebuie să spun că dacă am văzut merit în acest sens, acesta e acela că pesemne eu, ca de altfel și alți colegi din redacția revistei „Luceafărul” care porni în 15 iulie 1958 (și am în vedere pe Gheorghe Tomozei, pe Teodor Balș, Ion Brad, Tiberiu Uțan, Violeta Zamfirescu, Mihai Negulescu, alții) am văzut meritul și pedagogiei lui Mihai Dragomir, în promovarea tinerilor talente și a poeziei în genere. Sub zodia lui aprilie, din păcate la 9 și 24, se inseru alții data morții (1964) cit și a nașterii (1919) „căutătorului de comori”, cum singur se autointitula, print-o metaforă.

Fără îndoială, în egală măsură cu mine, ar putea face interesante mărturisiri despre dragostea și discernămintul cu care sta Mihai Dragomir să se aplece asupra paginilor lor. Adrian Păunescu șiConstanța Buzea, A. I. Zăinescu și Nicolae Dragos, ca și alți autori.

Ceata ce pot numai eu să vă mărturisesc e severitatea cu care își dubla în permanentă prietenia Mihai Dragomir, cu un tinăr scriitor. Tin mînt că într-o vreme Mihai Dragomir configura personalitatea unor tineri poezi, fie ei Gheorghe Tomozei sau Ion Gheorghe Dimpotrivă, pe mine care-i eram colaborator și prieten apropiat, printre ultimii m-a prezentat, dar, vai, cu cită siguranță de sine!

Îată o împrejurare și mai concretă, neuitată. Tocmai dădusem la E.S.P.L.A. un proiect al celui de-al doilea volum al meu, „Fișă personală”. Cum pe atunci era practica solicitării unui referat extern, referentul a fost Mihai Dragomir. Care a fost referatul său se poate lesne deduce din scrisoarea pe care mi-a adresat-o personal cu acest prilej. Îată cum începe și cum se termină această scrisoare:

„Dragă Nicolae, Citind critică mea noastră asupra manuscrisului volumului tău de versuri s-a făcut în lipsa însemnărilor mele, cred că este mai bine să ți le comunic în scris”. (Fac o paranteză și precizez că într-adevăr așa cum se spunea într-o piesă de teatru din epocă, pentru prietenia noastră n-a curs prea multă cernelă din simplul motiv că eram nepotrivii la redacția și la vestitele sezători literare al căror animator era tot Mihai Dragomir).

„Se pot face mai multe feluri de observații, dar, — reiau șirul scrisorii — pentru a nu generaliza pe teren viran, voi începe cu „mărturisiri”, cele pe care de obicei le lasăm pentru ultimă dată și înainte de predarea manuscrisului la editură, convinși că le putem rezolva dintr-o trăsătură de condei. De fapt, însă, chiar și unele neglijente ascund probleme mai de fond, sau cel puțin așa mi se întîmplă mie să constat cînd îmi recitesc o poezie după citeva luni. Încît chiar dacă te va supăra acest inventar critic, te rog să-l citești pină la capăt. Poate vei găsi ceva...”

„Și am găsit, vai, destule mărturisiri care ascund grave probleme de fond. De prisos să precizez că numai 5-8 poezii au rămas nevătamate. Observațiile erau uneori de o asprime neobișnuită, trăsătoare.

Dar, din paragraful final al scrisorii pe care mi-a dactilografiat-o pe 25 decembrie 1961, sub semnătură autografă, se va înțelege sensul criticilor pe care mi le adresa Mihai Dragomir și de care am lînut seama toată viața.

„Acesta fiind zise — îmi scrie marelui meu dascăl, după ce mă brufuituise berechet — cred, dragă Nicolae, că se pot trage unele concluzii, bineînțelese din punctul meu de vedere.” (A se remarca această grijă de a nu decretă, ci doar de a se pronunța prietenește).

„Volumul este tematic mult superior celui al (Fierul dracului — nota noastră). Poeziile se resimt, însă, de transcrierea lor grăbită. Uneori nici ideea nu este prelucrată suficient. Cele mai reușite sînt cele „tărănești”, ceea ce nu înseamnă, firește, că trebuie să te limitezi la acest domeniu. Imaginea trebuie gândită global la fiecare poezie, pentru a dispărea acele elemente contradictorii, care nu pot face corp comun între ele. Sînt termeni cărora dumneata (niciodată nu se adresa cuiva cu „tu”) le acorzi sensul unei imagini („incandescent”, „floare” etc.), dar cititorul nu simte această intenție și ia cuvîntul cu sensul lui general. Cu cit asemenea cuvinte se repetă mai des, cu atît intențiile sînt mai trădate.

Versurile de dragoste sînt în general slabe, nu mai au profunzimea din poezia „Din întimplare într-o bună zi...” (poezie pe care o publicasem în volumul de debut amintit și pe care o citeam cu mare succes la sezătorile literare — nota noastră), adică omenscul unor atare situații întîmpe. De ce? Nu poți răspunde decît dumneata (iar dumneata?).

Desigur, este și o problemă de șlefuire a versurilor. Dar în momentul de față volumul

Nicolae Stoian

Continuare în pag. a 6-a

Brăduț Covaliu: „Tinerețe”

Poeme de Cezar Ivănescu

Doina

(CORNELIE)

I mă Fecioară, lemn de corn,
„suffietu-mi spre tine-ntorn,”
ochiul meu divin și com
al cîmîntului Licorn!

I frunza ta cea galbina
aurind ca albina
de credințioasă ta!

I de credințioasă ta!

Jeu d'Amour

(ȘAKTI)

I Sora mea, aproape sint de Moarte
cu virginele de nuntă și,
strai curat de in, doar un suvis,
trupul meu de-al ei și mai desparte!

I inveli-o-aș în giulgi de ceară
lăcrîmînd ca flacăra și orb
stîngerea din urmă să-mi resorb
întru bazilica Fecioară!

I tu, Soția mea spirituală,
care-n tine tot m-ai îndurat,
pînteca matern în care-am stat
făr' de Bătrînețe, Moarte, Boală!

Rosarium

(AGAPE)

I și-Aceea seamănă cu tine
dar tu în vezi n-ai s-o atîngi,
și-Aceea seamănă cu tine
cînd mă primești adînc în tine
cînd uîți de tine și pe mine
mă-primzi, mă mistui și mă stingi!

I și-Aceea seamănă cu tine
și hierodule din jur,
și-Aceea seamănă cu tine
cînd în lingoare după tine
tînjesc și nu mai sint în mine
decît fără de glas murmur!

I și-Aceea seamănă cu tine
dar ție n-am să ție-o arăt,
și-Aceea seamănă cu tine
un vas de aur ca și tine
în unda vremii-mpins de mine
plutînd prin vreme îndărăt!

I și-Aceea seamănă cu tine
dar vouă n-am să v-o arăt,
și-Aceea seamănă cu tine
cînd eu mă uît mirat la tine
cu cel de-al treilea ochi și-n mine
ca pe un lotus roș te vād!

I și-Aceea seamănă cu tine
și-n ea gerunchele-mi îndoii
și-Aceea seamănă cu tine
cînd Sufletul din nou în tine
ție-ți regăsești Strein ca mine
din morți venind ca din lumina
dintii lumina Stelei Noi!

I și-Aceea seamănă cu tine,
ea vecinică în fața mea,
și-Aceea seamănă cu tine
Soția Sfîntă ca și tine
tînzîndu-și sufletul spre mine
precum haristele divine
și simt și tot ce simte ea!

I și-Aceea seamănă cu tine,
îmi spală trupul de otră-
și-Aceea seamănă cu tine
un lacrimarum ca și tine
care doar curățe ține
și stringe-overă de la mine
doar din necurăția mea!

I și-Aceea seamănă cu tine
și tu te-nchini și tu la ea
și-Aceea seamănă cu tine
cînd mă scoți cald și bun din tine
și mă lași singur, eu cu mine,
mă lași pe drum și-mi tocmești bine
drumul meu drept pe Golgota!

I și-Aceea seamănă cu tine
și tu te-nchini și tu la ea
și-Aceea seamănă cu tine
care mă plîngi și de pe tine
straiul ție-ți rupi și mă-ngiulgi bine
și numa-n milă pentru mine
ție-ți trupul învâscut și-n tine
bea mila toată dragostea!

I și-Aceea seamănă cu tine
și tu te-nchini și tu la ea
și-Aceea seamănă cu tine
și-Aceea seamănă cu tine
și-Aceea seamănă cu tine
și-Aceea seamănă cu tine
și tu cu ea vei semăna!

Iarna Fimbul

Doamnei Alice Botez

I după Marele Bang, după Marea Căldură
vine Marele Frig...

Marea Zi s-a-ncheiat, va veni
Marea Noapte
cu tot single-n inimă zgîrcit adunat!

I salamandră, elitră și cristal translucid,
din abis luminați versatili mercur...

I mai coboară Eonii? doar un cîmp vizual,
noii gnostici îmi zice, Misticolooidal,
și Holonii, Holonii — spiritul immanent,
spiritul peste tot...

și eu tremur, și tremură
la fel infinit

Ființarea Luminii
de cordul Luminii

Ființa Luminii
de cordul Luminii!

Doina

(AI PLECAT DOMNIȚA RALU)

I te-ai dus Neagra mea Fecioară
preafrumoasă dintre vii,
ai plecat Domnița Ralu, ai plecat
și-ai să revii,
ai plecat Domnița Ralu, ai plecat
și-ai să revii!

I te-ai sfărmat de preoiubire în ciorchinii
Sfîntei Vii,
ai plecat Domnița Ralu, ai plecat
și-ai să revii,
ai plecat Domnița Ralu, ai plecat
și-ai să revii!

I sufletul îmi e ca tine, moare-n fiecare zi,
trupu-ndură fără suflet
plaga cîrnii mele vii,
trupu-ndură fără suflet
plaga cîrnii mele vii!

I tu erai chiar al meu suflet,
tu ca sufletu-mi erai,
de-acum viața mea e moarte,
de-acum moartea mea e rai,
de-acum viața mea e moarte,
de-acum moartea mea e rai!

I de-acum viața mea e moarte,
sint cu-aceia morți de vii,
ai plecat Domnița Ralu,
ai plecat și-ai să revii,
ai plecat Domnița Ralu,
ai plecat și-ai să revii!

Jeu d'Amour

(JURUINȚĂ)

I împărăția mea de aze
atînge-mi minuri și obraz
cu ochiul tău luminător
că-n orice clipă pot să mor!

I sufletul meu reinviat
în minui astăzi și l-am dat
precum ai da un măf crețesc
de-aceia-ți zic și tînguesc:

cînd nu te-oi mai iubi deloc
cu mina mea am să-mi dau foc
să-mi amintescă focul cum
ardeam în ceasul de acum,

cînd nu mă vei mai iubi tu
și s-o aprinde pîrul
numai cu gîndul că te-ating
cu mini de flăcări ce se sting!

Jeu d'Amour

(FECIOARA SOARELUI)

I cei care se iubesc n-au voie să se vadă,
să-și uite Chipul lor, să-și uite Sufletul,
cei care se iubesc n-au voie să mai creadă
că-n vezi vor sta din nou alătura-ndestul,
cei care se iubesc n-au voie să se vadă,
să-și uite Chipul lor, să-și uite Sufletul!

I cei care se iubesc n-au voie să se ncreadă
nici unul altuia, un suflet incredul
ca umbra altui chip în umbră-o să le vadă
să-și uite Chipul lor, să-și uite Sufletul,
cei care se iubesc n-au voie să se vadă,
să-și uite Chipul lor, să-și uite Sufletul!

MIHU DRAGOMIR

medit

Simplu

Lui Panait Istrati

Pașul în Vecinic, luminos, ca-n seară.
Vederi egiptene, paliditate-n văi pure.
Era o zi, de 16 april, cu vibrări de ceară,
amiosînd a nour și pădure.

Vei bolti zilele, desîț tot mai clar,
pentru Cel Nou, pentru lampioanele roz?
Plaviile își plimbă ierbele, iar,
și parcă-i mere de Tine, prin rogoz.

11 aprilie 1940, Brăila
Din ciclul „Alcool”

Liniește

Lui Emil Gulian

Nu știu ce vrea vîntul afară.
Luminările sint aprinse, toate,
ce liniește eminesciană!
Pășeste în eternitate,
cu pași tăcuți,
pe dalele de marmoră din cer.

Maestre, caietul va rămîne,
ciudat, deschis,
căci plecarea aceasta e
fără voie, stranie,
Poemul cel mare, al vieții,
rămîne nescris,
pină ce mă voi întoarce
din Noua-Britanie.

1941

Oceanografie

Noaptea ne-nprumută
un ochi de monstru marin.
Brațele devin netrebnice, subțiate,
potrivim o privire nouă
în ochiul de rechin,
și ne-adîncim în oceanografia
ultimului calendar.
Apa e verde și mătăsoasă
ca frunza proaspătă de nenufar.
Aici nu se vād rănille
decît în miezul pragului de stîncă,
liniștea fluidă pare că-i aceeași
fără viață, rece, adîncă.
Dar noaptea delușim că-n tăcere
e-o abundență prevestitoare
apropierii tustelului de munte
și umbrelut lustrului pe mare.
Și-aproape de simburul fraged
al înteleșului deplin,
o dimineață ne sfișie negura
ochiului de monstru marin.

1940

Miinile, miinile tale...

Peste cireșii pitici retează aerul a plecare,
rîndu-nici,
pe mătăso galbenă, cu tuș, voi picta
ultima poemă —
clopoței de argint îmi trec prin timpâne
fierbinți arnici.

Miinile, miinile erau răcoroase,
ca paserile sperioase, albe, mătăsoase,
miinile, miinile tale,
presimțeau frigul de noapte, tremurînd.

Buleverdale provinciale liniștite și mari,
serilor de septembrie, cu miros de ploaie,
tremură, roșiatică, coroane de arțar.

Cintecule, cintecule tu le iubeai, —
cine le înmiresma mai crud
cu revărsarea părului negru și ud?

De unde mă privești cu ochii tăi mari,
mirată?

Ca și atunci mă cred în minui.
Doar ochii lupilor se ascund prin văgăuni,
în liniștea umedă și curată.

1960

9 APRILIE 1988

mircea florin sandru

Singur în fața mării

Parcă marea se varsă în cer, e atât de întințată, de întințată, de întințată, Parcă însăși vocea mea pe această falează pustie Ar fi șuierul mării. Cuvinte aruncate în valuri Pe dintr-un laringe de piatră. Nu te aude nimeni și nici nu te înțelege Sorbite de apă, de vânt, ca de o pungă, Ca de propriul lor sens. Strig Singur în fața mării, eu însumi îmi strig mie, Mă va auzi cineva vreodată? Marea lovește stabilizatori fantomatici Poartă trupuri de inecăți venind de pe apa Bosforului. Că un animal subacvatic în oceanul fosforescent Intr-o formă de piatră.

Podul Grant

lubito, trenurile trec, lubito, trenurile vin Ca niște bivoli somnolenți, Ca niște monștri levantini Trec trenuri pe sub Podul Grant Pe linii reci de diamant Și flutură la geomuri, în Perdele moi de crepșăin. Trec trenuri albe, trenuri noi, Trec trenurile peste noi, Trenuri de noapte și de zi Cu miri, mirese și copii Trec trenuri galbene și verzi Astăzi te urci, mine te pierzi Te urci copii și te cobori Purtat încet de subțorii. Trec trenuri pe sub Podul Grant Pe linii reci de diamant Abia le simți cum vin usor Și te ametește cu roua lor. Parcă am fi, parcă n-am fi Nicăi prea bătrâni, nici prea copii Te urci în tren și te cobori În giuglul alb, în pat de flori

Orașe în cascadă

Străzi peste străzi și deasupra iar străzi Până departe în cer orașele legându-se unul de altul Fire, fibre, câini, oameni, trenuri, gări, forme, Ferestre lângă ferestre. Voci lângă voci În nopți de quart, căutându-se în încrengătura imensă Orașe în cascadă. Un oraș nesfârșit de la Pol la Pol. De la est la vest și de la stânga la dreapta Păsări pe antene de radio, hirtii și frunze, Automobile, pietre, îndrăgostiți, cimitire, orbi, lacrimi. Intr-o limbă universală viața și moartea se-amestecă Apar și dispar, ca un fluviu nocturn Strălucind în cimpie. Stau lângă fereastra De la altă fereastră cineva mă privește La fel de singur ca mine. O lumină de veghe Lângă altă lumină de veghe, în orașul universal Intr-o noapte universală. Un oraș în cascadă Sub cer, sub stele, în umbra pământului mort Care doarme. Stau lângă fereastra Ca un mic animal în grotă gîndului lui Și cineva îmi face semne cu mina.

Cind frigul își ascute gheara

Cind frigul își ascute gheara Pe boturi tinere de cai Și ca o lance cade seara Pe cheiul singur, peste Splai Cind toată zarea parcă arde Intr-o ninsoare de eter Și înghetă pe bulevard A coborât întregul cer Cind corbi în vin în negre stoluri Peste oraș, la Abator Lăindu-se în largi ochiuri Pe singele strălucitor Cind strălucie par scufundate În hăul nopții orb și trist Urcînd deasupra mari palate De gheață și de ametit Cind frigul își ascute gheara Pe clape albe de clavier Iși ia Bacovia vioara Și cîntă Mozart, în delir.

Corp în imersiune

Plinsetul copilului prin zid, în încăperea vecină Pași pe ciment, pe scări, voci, zgomote stîmne Muzică, Jennifer Rush, Vivaldi, o filigrană scurtă de acripi. Mă retrag tot mai mult, mă îndepărtez O nevoie de claustrare învinge în cele din urmă Să mă scufund în mine, în carapacea corpului meu, Să stau acolo înfășurat în propria-mi carne, în propria-mi spațiu și să aud cum Milioane de celule lucrează. Ca un corp în imersiune, Ca un animal subacvatic în oceanul fosforescent Intr-o formă de piatră.

O dimineață pe plajă

Alergător singuratic pe plajă Cînd ziua iese din mare, cenușie, metalică, rece, Cînd pe nisipul greblat scilpesc mici obiecte uitate și scoici Și trupuri dorm în dezordine în hotel Expirînd orgia solară. Femeia se răsucește ușor sub cearceaf Ich liebe dich, ich liebe dich Copilul doarme pe micul pat de campanie, Bărbatul încovoiat pe saltea geme ușor Pictorul face portrete în somn, bătrînul A dormit în pijama pe mochetă. Miras de sudoare, de spray, de chiftele De vin, de bere, de piine Ca dintr-un strat de guano dimineața a scos Chipuri boțite, mirosuri, palide forme Marea lovește stabilizatori fantomatici Poartă trupuri de inecăți venind de pe apa Bosforului. Sint un alergător singuratic pe plajă Cînd ziua iese din mare, cenușie, metalică, rece.

Tablouri de Dragoș Filip

Aminteste-ți de mine

Picături de apă pe geam și ochiul Ca un cartuș rece, sărgindu-le în mie de particulă Ploaie, soare, aer fosforescent, lumină în tranșeri și încluzi, care corpe încet, te adoarme. În jur hăul orosului, ca umbre roșii, Cu ziua care se stinge încet și în îndepărtate de mine. Ce va fi mine? Voi intra în somn ca în moarte, Voi intra în somn ca în moarte, Orașul se va pierde în apa neagră, în noaptea neagră, Sub cerul gol, negru și rece. Aminteste-ți de mine. De ploaia rece și luminoasă existentă. Picături de apă pe geam Și ochiul, ca un cartuș rece, sărgindu-le în mie de particulă.

În strălucirea nopții

Orb se tirăste niul pe potul lui de argilă, de piatră, Orb e liliacul planind pe sub boltă, în coridoare de fier, Orb e puilul de sălbăticiune abia născut Pe covorul de frunze. Orb e și singele Prin noaptea lui alergic. Blande și darbe sint toate actele lucruri Care dorm în formele lor, ca într-o albie, Ca într-o așteptare a tot ce va fi. Spre altă clipă plutim Din treaptă în treaptă, ca într-un gol al secundelor, Ca într-o moară albastră și pietrelor ei cîntă amețitor O muzică subterană. O forță te poartă și, iată, înaintezi Ca un orb dus de mînd, ca un sac viu Alunecînd pe balustrada de piatră În aerul acestei genui ca li-a fost dat, În umbra acestui loc ce li-a fost dat, În strălucirea acestei nopți, pe care, orb O pipăi cu pleoapele.

Oraș și cetate

Am intrat în cetate dus de motor, nici nu am apucat să-mi agăț ochii de dealul Sprengiuului din Brașovechi. Că în frunte mi s-a și împlintat căpătina Măgurilor Codlei, ea însăși căciula acoperită de negură plămădită din umbre. Am apucat însă să-mi întorc gîndul la vremea cînd, în căruță, pe cocenii zemoși, cu și stieleții cauzuruzii în coaste, pe-o rîmă sau pe spate intram în mine-ca cetăți fără să-mi izbesc ochii de lucruri, în pasul măsurat al caiilor, cu nări-le arînd în aer o dungă stîltuă, o urmă parcă, diră nevăzută pe care o lăsam să se topească-n amurg. Dar înainte să-mi începă gîndul ce urma celui cu nări, toată stînga se înălțase și ținu așa nemăsurat deseși fugeam dus de motor: mă străfulgeră că serele au ajuns pînă-n marginea Brașovului cînd motorul se opri cu mina cu tot în dreptul casei părințești din cetatea Codlei.

În curte se nimeri chiar Josef, feciorul omului acela alb, zugravul vestit, cuprîns de un alb fără lucruri, dar cu mare putere de cînd îl știu, cel pe care, copil fiind, și întîlnindu-l prima oară, l-am privit în ochi, căci prin el se vedea ceva dincolo și el m-a lăsat să văd și atunci, eu, în mîntea mea, i-am zis că el cu siguranță era pe jumătate de tot și pe cealaltă se aprindeau intr-un roșu. M-am aplecat și am văzut că erau garoafe. L-am întrebat, Josef, zic eu te știu pe tine de mic, tu umbli să faci un fel de noi nou de garoafe, vād că jumătate-l neagră, jumătate roșie. Se întoarce și și cu obrazul și mare mult, Tăcea o vreme, ce-ai în pîmînt și apoi scutura rădăcinile prinse în răsăd. Răspunsul venea chiar din tăcerea lui, desigur că nu spusese la nimeni și murea de ciudă că văzusem. În spatele nostru, pe dunga roasă pînă la cărămidă a zidului ce ne desparte de curtea lor, frații și surorile lui ne urmăreau și peste căpșoarele lor gîlbii am zărit în pîcla seculului inserat casa lor cea veche, sorbită de pîmînt, cu ferestrele prea apropiate de pîmînt, cu soclul încă destul de înalt, cu coama frîntă, ca o bătrînă girbovită; și dincolo, mai departe, toptite în amurg, alte margini de acoperiș, cîndăle de tot, cînd numai citi poziții. Dimineața am ieșit în curte și am început să alerg, cum ne jucăm de-a caii, în sus, spre coasta grădinii și eram să o și iau îndărăt. La vale, cînd printre crengile nucului am văzut o apă argintie și aproape și departe, lumini pe crestele vailor regulate; m-am pleznit peste frunte, mă zic eu, m-am prostit de tot, cum ce apă, că doar Bîrsa e departe și Vulcanița trece prin cetate și asta ce văd eu acum e mare, nu e riu. Stăteam perplex și mă uitam. Nu credeam și totuși strălucirile apei erau pînă la marginea pîmîntului Sprengiuului Brașovului parca. Am strigat lîund-o la vale, Josef, Josef, unde esti banditul, v-ați lătit pînă-n Brașov; bă, voi n-aveți sat, tot cîmpul Bîrsel e plin de geamuri voastre de-am crezut că-l mare. Ai patru sacul erau cu coate pe gard, demult, și în mîna mea, pînă la cap, un fel de gînduri. Am refuzat mereu, cu o încăpăinare fără capăt, să cred că noi, copiii de pe munte, cei cu care copilarisem, vom fi oameni mari odată, că vom avea copii; cei pe care-l salutăm erau copiii cu care mă jucasem orin grădina lui Krastel, pe la varile, prin Ungli sau cu care numărăsem în atîtea stelele, lăstate deasupra Feteșarii, acoperite din cînd în cînd de trupul valilor ce le păzeam, ca pe niște nori ai acelor nopți. Nu crezusem că vor ajunge oameni mari și iată-i. Sore Ungli erau case noi, cocotate pe coastă, pe acolo nu mai fusesem de mult. Pe uita Nispului, pe unde, demult, aua ieșea din valea văzusem, apă sticle de serol și în loc să se sara-ghele aburii ale apei-seră, toate pietrele lui Ion se duceau ușor în pîmînt și se făceau furt. Copil încă. Ion, luat de un urchi, mort și el acum, trecuse orin santierul Bumbesti Livezei și Salva Vîșeu, desclăsenie Bărăganu și se întorșe plin de pîmînt, matur bărbat. Și nu se oprișe în nici un birou deși ar fi putut. Particularizînd poate excesiv, Ion Susai, în mine, a rămas piatra pe care s-au ridicat aceste străzi noi, case mari și sere și toate cărțile ce s-au scris despre ele.

Bucur Crăciun

Grafică de Geta Mermese

Meseria de ctitor

Ceea ce, în Hunedoara, se consacră prin denumirea de „oraș vechi” (pe scurt — O.V.), va deveni, încă în acest cîncinal, o amintire. Din aglomerația de clădiri a căror fatadă nu mai putea „salva” bătrîneța și curțile lor insalubre, vor rămîne, încadrate în noua arhitectură doar cîteva, tradiționale, modernizate și ele. Ansamblul Republicii, unde lucrează cîțiva din cei mai statornici constructori-edili, se deschide în continuare bulevardului cu același nume... Recent am stat de vorbă cu acești constructori, ai brigăzii 6-4 a I.A.C.R.S.H., care finisează blocurile 8, 9, 10, însumînd exact o sută de apartamente de confort sport. Blocurile sînt adevărate vile, cu acoperișuri „în ape”, relevînd un bun gust estetic al ordinea zilei. Constantin Raicea și F. Menliu sînt conducătorii acestor lucrări. Maistrul Raicea este unul din cei care au „la activ” multe din edificile sociale ale Hunedoarei. Modest, stîngerit de adjectivele mele reportericești, îmi temperează avîntul liric, vorbindu-mi despre oameni săi, despre N. Trocan, A. Dobos, Ion Toancă. Eu însă țin să-i schitez un portret, pentru că îl consider o cunoștință veche, doar l-am întîlnit și am scris despre dînsul și cu un deceniu în urmă, cînd brigada sa lucra la primele clădiri din nou centrul civic... Constantin Raicea este un bărbat masiv, doljan hunedorezizat, a venit acum vreo 30 de ani din Dolj, unde absolvisese o școală profesională craioveană... Hunedoara, unde a urmat apoi cursurile unei școli tehnice de maștri, i-a oferit ceea ce azi poate

spune că este vocația lui: meseria de ctitor. Are trei copii, este energetic, grav, merge apăsat, cum s-ar zice, țărănește. De fapt santierele au ceva de ogoare, ceea ce samsen și cum samsen, răsăre. Răsar orașe, cartiere, bulevarde. Sper să nu forțez o analogie prea... retorică. „Oamenii lui Raicea” sînt oameni Hunedorezi, ei sînt cei ce au preluat, prin ani și au finalizat lucrări edificatorii. Iar majoritatea nu s-au despărțit. S-au stabilit relațiile firești, ale santierștilor. S-au întemeiat prietenii. Sint o familie a muncii. Simplu. Din ea fac parte dulgherii conduși de Ion Chioresanu, adică Egoan Neagu, Carol Silaghi, Teodor Coman, Nicolae Grozan, și... da, o femeie pe care o căutam cu prilejul proiectului unui reportaj despre femeile-muncitoare ale Hunedoarei... Ea este Olga Gîlvițu. Vreau, prin intermediul revistei „Luceafărul” să-i dăruim un mășior, scriînd cîteva cuvinte despre această femeie... neopreventională... De ce? Păi fiindcă

Eugen Evu

teatru

Livada de vișini
TEATRUL NOTTARA

de attila „exhibiție”? Interiorul unei camere, privite în perspectivă, concentrează atenția asupra dulapului evocator al unor timpuri de glorie, al unor idealuri umaniste pe care Gaev mai încearcă, fără succes, să le reinvie în bufonadele lui neconvingătoare, mereu rețezate de ceilalți. Patrulaterul camerei se prelungește în sală, deschiderea laturii mari cuprinzînd în interiorul sugestiei spectacolului contemporan. În spatele pereților (ce ar fi putut fi din sticlă) se ghicesc cîteva virfuri frivole de crengute, rudimentar vopsite în alb. Oricum ar fi, concretă sau abstractă, livada se află în planul doi. Se contîngărează, cu mari pretenții, o structură de teatru în teatru, al cărui maestru de ceremonii se dovedește a fi, nu Ranevskaia, nu Lopahin (totuși din cînd în cînd), ci copilul Grișa, care, în final, își strînge păpușile, închizînd cercul convenției. Dacă durerea mamei pentru fiul pierdut i s-ar fi părut scenică și demnă de luat în seamă, Cehov s-ar fi putut opri, desigur, asupra ei. Autorul, însă, a trecut cu noaptea pe lîngă acest sentiment, pentru a reda un moment unie din viața personajelor lui: clipa de ruptură interioară, de soc paralizant pe care o provoacă viznarea livezii. Starea de spirit (comună) a unor asemenea ființe l-a preocupat pe autor, prin tot ceea ce trăiesc ele, unele în raport cu celelalte,

În ansamblul conexiunilor și dependențelor care le subjugă și le inhibă acțiunile. Ideea transparenței decorului (lipsa de apărare interioară) ar fi putut fi un punct de plecare pentru o concepție regională. Cîteva zvicniri de mizanscenă se manifestă în acest sens: Ania, Varia sau Dunisa intrizează în spatele pereților transparenți pentru a surprinde comportamentul lui Petia, Lopahin și, respectiv, Iașa față de Ranevskaia. Intenția se surprînd din cauza prea multor și contradicțiilor „semne”. Dulapul sacramental devine așa prin care intră și ies toate personajele, transformate, vrînd-nevrînd în națli, din moment ce tot pe acolo intră Grișă cel mort demult. Introducerea acestui copil în textura spectacolului scindează timpul și fluiditatea reprezentării scenice, divizîndu-l în infinit, în obligatorii flash-back-uri lipsite de consistență și, mai ales, de coerență. Considerat din perspectiva contemporană a spectatorului-personaj spectacolul ascunde semne pe care ar fi mai bine să nu le descifrăm. În ochiul de lumină al dulapului apare, la un moment dat, imaginea tipătoare a unei rochii roșii. Altădată, în același cadru, apare Ania îmbrăcată în roșu, Ranevskaia sterge cu un gest categoric posibila devenire („rosie”) a fetei sale. Halatele negre trimit cu gîndul la niște cămăși de forță ale morții dinaute de viață, iar haina lungă de piele a lui Lopahin imprimă imaginea comisariului anunilor venimuri. În conjunctura încrucișării altor direcții, unde o fi find Livada de vișini? Cehov ne-a mai demonstrat o dată, după aproape un secol, cit de greu este să fii simplu... Nicoleta Gherghel

film

Egreta de fildes

Animator entuziasat al galelor filmului pentru copii de la Piatra Neamț, cineast cu o filmografie în mare parte dăruită tematicii adresate, în primul rînd, tinerei generații, George Naghi ne oferă, cu recenta sa peliculă realizată sub egida Casei de film numărul 5, ocazia unei pasionante excursii în compania unui echipaj de călători pionieri. Scenariul semnat de Radu Aneste Petrescu, inspirat pînă la identificare din captivantele jurnale de bord ale expedițiilor „Cutezători”, cărora nu le adaugă din păcate și originale elemente dramatizate, propune urmărirea în stil „documentarist” a unui traseu de mare atracție turistică pe apele Oltului pînă la vărsarea în Dunăre. Echipajul „Cutezători”, format din zece copii împreună cu profesorul îndrumător, interpretat cu simțul limitelor inerente unei partituri unilatere de Orlăiu Moldovan, va călători cu ambarcațiunea „Cutezanta” (hotărît lucru), imaginația autorilor n-a prea funcționat) pe un itinerar bogat în obiective culturale, artistice, industriale. Pionierii, din rîndul cărora nu lipsesc columbofilii, cineștii, croniciștii, bioloșii sanitari, meteorologii, radiomatorii, fotografi, modelisti, folcloristi și bucătari, conduși bineînțeles, de unul sau chiar doi căpitani la 15 ani, sint frumoși, curioși, inven-

Intreaga expediție este inspirată filmată de operatorul Aurel Kostrakiewicz, autorul unei imagini de mare rafinament plastic care surprinde un pictural apăs de soare pe apele Oltului, și, în cheie ironică, munca unei echipe de filmare condusă de chiar autorul Egretei. Copiii-interpreți, printre care se numără Claudiu Marin, Bogdan Treoroiu, Beatrice Cristea, Bogdan Carp, Sorin Lazăr, Mihai Voicu, Giuliano Năstase, Mihaela Dumitru, Nicolae Năstase se mișcă firesc, cu multă voințe, în expediția plină de evenimente „neprevăzute”, printre care și o întîlnire cu urși din documentarele științifice ale Studioului „Al. Sahia”. Actiunea filmului este punctată de melodii compuse de Dan Crețerman pe versuri de Eugen Rotaru, melodii fără născut și de a rămîne încă de demăit în memoria spectatorilor cu statutul unor autentice slagăre. Mai sint de menționat, dintre colaboratorii regizorului filmului, autorul decorurilor și costumelor — arhitectul Radu Corciova, al colozilor sonore — Vasile Luca și autorul montajului — Viorica Petriș, care a deus meritorii eforturi în topirea citadelor din documentare în expediția cutezătorilor pionieri. Un spor de umor în dauna cîșlelor adimate intr-un film adresat unora dintre cei mai exigenți spectatori — copii, ar fi fost fără îndoială de dorit, dar cum filmul nu și propune decât a fi un fel de documentar-artistice, un jurnal de expediție estivală, nici spectatorilor nu trebuie să fie dezamășiți. Faptul că pentru copiii reali și autorii reali s-a efortat mai efortat, pe măsura publicului cărora li se adresează. Călin Stănculescu

Imaginea primăverii

Gurasada este una din cele 57 de comune ale județului Hunedoara, ce cuprinde în subordinea sa zece sate: Vica, Runcșor, Cimpuri de Jos, Cimpuri Surlui, Ules, Cărmăzanești, Dănușoști, Gothatea, Boli de Sus și Boli de Jos. De-așezate, la centrul de comună, se află destul de ușor. În primul rând, pe aici, se derulează geseaua națională Deva-Arad, iar, la cîteva sute de metri, se află gara și calea ferată. Și, încă, Mureșul străbate județul pe o lungime de 100 de kilometri, apa acestuia lîna se învecinează și cu vatra acestor locuitori. Localitatea are în timp o vîrstă destul de considerabilă fiind atestată în anul 1292 cu denumirea de „Zad”. Mai tîrziu, a primit denumirea de Gura-Sadului, după apa rîului ce o traversează. Așa s-a ajuns că astăzi să se numească Gurasada.

Am ajuns aici cu puține zile înainte de jumătatea lunii februarie, încercînd să găsec cu privirea măcar o fărîmă de iarnă, de zăpadă. Nicăieri. Mai degrabă vreme de primăvară timpurie. Mai tîrziu, am parcurs pe ulițele zăbrite de un vînticel ușor, fără grabă, doar cu buna intenție de a vedea oamenii și gospodăriile lor. Am privit în dreapta, am privit în stînga, am dat binețe celor prezenți și nu mi-a fost greu să observ noul răsărit al timpului, binefacerile anilor Epocii Nicolae Ceaușescu. Profundele prefaceri au și aici semne frumoase, semne vizibile, semne trainice și folositoare. Mare deschidere poate oferi oricui realității demne de acest timp. Case noi, peste 200, unele chiar cu etaj, după cerințele de acum. Case cu ferestre luminoase, cu ziduri trainice, cu acoperșuri semețe. Peste tot, confortul se simte la ei a-casă, case mobilate cu gust, cu diverse aparate de uz casnic, cu peste 700 de aparate de radio, 200 televizore, mai bine de 50 de autoturisme. Oamenii de aici sînt harnici și pricepuți, cu dragoste de pămînt, de creșterea animalelor. În acest an, poate ca niciodată, sînt hotărîți să obțină mult mai multe roade decît în anii anteriori. Există aici un Centru de încercare a soiurilor, care sigur va ajuta țărani cooperatori în realizarea sarcinilor ce și le-au asumat pentru acest an.

Tablouri de George-Paul Mihail

laurențiu cîrstean

MARILENEI, CARE IUBEA POEZIA

Peisaj cu strigăt

mi-e atît de simplu să te strig
întînd o mină
în eter
vreau să mă-appropi
să te cer
se spune că acolo-i frig

ești prea aproape —
n-o să știu —
că ești cel mai departe om
un semn spre care
tot întind
iluzia luciului
din somn

mi-e atît de simplu
să te scol —
e-aproape patru jumătate —
dar e un vis —
imi spui —
că este
mai este încă
totași noapte

Peisaj cu miini
neliniștea dinspre zău
lăuntru puțin deformat al miinilor
miinile
cîntecul ce urcă din abis
în abis coborînd
ritmul
moartea de dincolo ;

voi învăța să merg
să adulesc să mingii
bobul de strugure.

să-l strivesc.

Peisaj

a adormit în cele din urmă, păstra
imaginea nașterii : ochii tumețiați strigăto
nerosiți.

a vedea acolo și nu-i ajuta cu nimic.

I-a ridicat pleoapele și I-a recunoscut
I-a rostit numele : s-a îndepărtat.

Peisaj cu mare

am trecut sub tăcere cele mai tulburate
imagini dintr-o vîntoare pe care

amintindu-mi. gheara — meru aceeași —
ca-mi chinuia
somonul, trupul cel mai firav desfătuindu-se-n
apa rece a mării, în pămînt

va fi locul întîlnirii ceremoniilor muzicii
îndăltătoare din catedrală va izbucni orga
și ce adevăr
ar mai fi de spus...

Visam de mult

visam de mult într-un oraș pe care nu-l mai
cunosc, mă priveau fulgii mari
de zăpadă oamenii
cei mai grăbiți.

ce vezi tu ? visam de mult în orașul pe care
nu-l mai cunosc :
tratoare strivite
resemnarea prin lentila indoaii

arborii aproape de resemnare

nicolae morariu

Deschid ușa

Deschid ușa de aer grea, despărțitoare,
Dintre sihăstriile din prag și soare.
Întimplările din somn luminează a dimineată
în raze de vis, ochiul nevăzut vîzui-și răsfață.

Retragerea-n îndurare cuprinsă-l de rușine
Inaintează-nvînsă dezgolirea de sine.

Deschid ușa de aer grea, despărțitoare,
lubirile sfioase pețesc iarba-n sîrbătoare.
Frîntea-mi căzută boltește înaltul
Mă-nvăluie plutitoare căldura de altul.

Rătăcirii histionice pălmuite cu vin
Adevăru-stă-n popul răsfnit în suspin.

Deschid ușa de aer grea, despărțitoare,
Negurile se surpă-n limpezii de floare
Prin strigătul spart al celor ce nu mai sînt
Imbobocite tandru o gură de mormint.

Aleg răpus prin mistea din prund
În taina inimii să mă ascund.

Dragoste

Altădată,
pe cînd bunăvoința
se însoțea cu dragostea,
pe cărările de fum ale vieții,
ea obișnuia să deschidă ușa
cu bucuriile politnice ale inimii.
Iar eu cu emoțiile aprinse
luminam liniile destinului
străbătînd golul dintre noi.
Ieri,
ațîtată de pomiri despotice
a dat buzna peste mine.
Vraia cu orice preț să mă eliberez,
să-mi inoculeze
cîteva sentimente în plus
pe care să le vaccineze.
Și deodată am simțit
cum vîpăile ei mă-ngheta
și mă prefac într-un sloi lucitor
care și-a pierdut sinele.

Și nu uităm că această lucrare de
mare deschidere și originalitate a în-
terpretării estetice, pe care ne-o oferă
astăzi Nicolae Corneliu, se consacra
în chiar zilele cînd umanitatea ome-
morează 370 de ani de la intrarea în
nemurire a marelui titan al culturii
universale. În acest context, echiva-
lentele plastice la opera shakes-
peariană ale lui Nicolae Corneliu
sînt, prin unicitatea alcătuirii lor și
prin modernitatea consonanțelor spi-
rituale ce le suzerază, mai mult de-
cît un omagiu pios, pe care plastica
românească înțelege să-l aducă mos-
teniri artistice a omenirii.

Corneliu Antim

gabriela negreanu

Mesaj

Mormint din Neanderthal, mormint
în peșteră adînc îngropată, acoperit
cu flori
din care azi, la homo sapiens
care sîntem, — ajunge
[încă ajunge ?]
polenul...

Scribul

„Invizibilul va deveni vizibil”, ochii lui
ațîțiti în extaz, nările lui
aripate în freacă, buzele lui
schifînd un abia enigmatic
suns, urechile lui
la pîndă să capteze coloana
sonoră

El știe :
într-o singură clipă se-nîmplă,
lumina

Îi șiruire tăcută pe umeri,
pe bustul cel drept, peste brațela
liniștit guvernata „aureolează / degetele
pregătind lucrarea papirusului,

De abia încordare lmi tuia singele
vibrota lînă ca floarea de lobus
în trupul meu cel tîrziu
și să-l gîndesc
nu mai știu, ori e încă
devreme : (peste mine trec voră și lamă și
ninsori și trec toamne) — în albume
în paralelipipedul

de sticlă al Luvului
între hieraticile egiptenele umbre și / turizi
grăbiți fotografiind (interzis)
minuni — sarcotage — statui

dar iată : din apoteoză lui
se încheagă lumina, — imi șiruire
pe tors, ca o sobie

stă să cadă, — din extazul lui
viu.
masa de scris : între amphalos
și triunghiul coapselor închingate,
(vehicolul lui sînt, încordate
mi-s degetele) : și în penumbra
piezișă, papirusul
(de pe care stylul lipsește)
mă pregătesc să îl scriu

Relevu

M-am trezit cu obsesia :
„ia un relevu”, —visasem firmamentul
și imprimat pe el
a unică hieroglifă, avea să fie deci o zi
insemnată, extrem de insemnată,
cinda; apoi
m-am luat cu treaba, trupul meu
din ce în ce mai greu se sbîtea sub cerul
ca plumbul, ningea,
senzația asta de sufocare
și hohotele, o voce
pe care nu am izbutit să o
identific
imi repetă cu încapătinare :
„mai e încă
timpul,
ia un relevu”.

Papirus

Ține pe genunchi un papirus
și scrie :
„Un verde pescăruș zburînd
prin papirus”,
contemplînd o frescă, un fel de
stufăriș ogîndindu-se prin care

„Un ver-de pe-scă-ruș”.. dar în aceeași clipă
îngheta : papirusul e verde, foșnește,
zburînd, încremenește-ntr-un punct,
chiar el trece
iar acum

eu sînt cel ce-l contemplă,
șin pe genunchi un papirus
care tocmai foșnește,
apuc să scriu !

„Un ver-de pes-că-ruș zbu-rînd”..
Prin papirus.

Clepsidre

București, 31 ianuarie 1988. Ninge.
Certițudinea

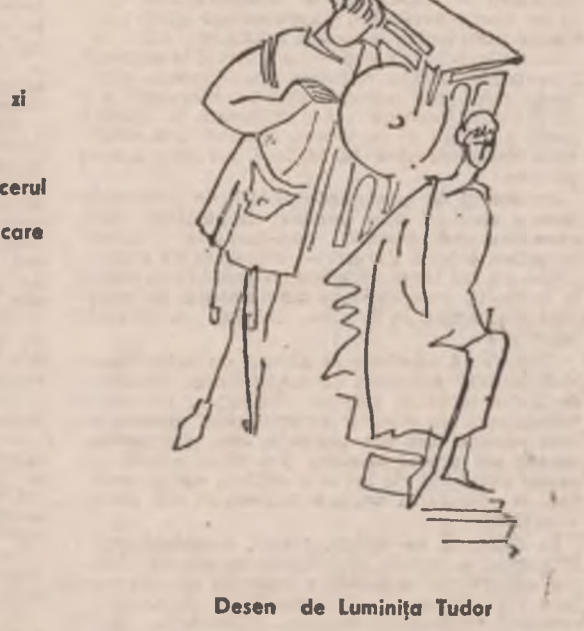
estasperantă că altul
se trezește în tine, sufletul lui
se zbate să iasă, îi tulbură
mintile, respirația. Chiar scrisul
ți se modifică. Afară
se înteste viscolul, cozanul
fierbe pe foc. Cineva
intră în bucătărie. Contempli
o scenă de intimitate : Amenofis IV
și Nefertiti, calcar
pictat, dinastia a XVIII-a, stelă,
partea inferioară, Luvru.
Coapsele imbrățișate, pe tron.
Partea superioară s-a pierdut
în Egiptul de Sus ori, nu știu,
în albia timpului.
Între noi oricum curge Nilul,
s-a întetit nisipul.
Doar chipul tău prelung de sacerdot
în noaptea arsă de fulgere și sacrele
mănușchiri de semne. Printre sarcotagele
de pe Volea Reșilor, un calcar alb contempli
turile și entenele blocurilor
de vizavi : erodit,
41 cm., prov. Amarna, dinastia
a XVIII-a, Muzeul din
Berlin. Și ninge.
Nefertiti bătrînă.

Poem

Puterea mi-e (acum)
în pagina roasă.
Ziuo e-n tol ; mă tiri
ca beață prin casă.

Om complet,
mă agit : pun masă,
scot masă.

Familia gîndește : duminica
(cel puțin)
ar trebui să fie mult mai
frumoasă.

Desen de Luminița Tudor

plastică

Un arhitect al ideilor

„Integrala Shakespeare”, propusă de graficianul Nicolae Corneliu la Sala Dalles într-o incitantă expoziție de alise, este, în substanța ei, un eveniment cultural depășește limitele domeniului pur plastic. Este în această expoziție, pentru cel dispus să zăbovească mai atent asupra detaliilor, un spectacol captivant al Ideii sau Moralei Shakespeare devenite Semn integrat, o descoperire polemică către sensurile perene ale spiritualității universale. Nicolae Corneliu a pregătit acest spectacol cu minuția rezgătoruluiconcept. Pentru că artistul, în situația de față, își pune în scenă propria disponibilitate intelectuală și profesională, propria putere de așumare a unui scenariu-capodoperă printr-o tălmăcire, cu sens unic, a spiritului operelor prețioase. Dramaturgia titanului britan renașcentist a cunoscut, probabil dintotdeauna, versiuni ocazionale ale unor reprezentări vizuale popularizatoare : afișe de spectacol obișnuite. Tentativa de astăzi a lui Nicolae Corneliu, prin proporțiile și temeritatea ei estetică, se constituie, din cîte cunoaștem, într-o fără egal abordare, din unghi plastic, a operelor marelui Willi. Artistul român „a citit” teatrul lui Shakespeare cu un ochi desprins de prejudecățile deslusirilor tradiționaliste sau ilustrativiste. În cadrele unui enunț plastic, grafic foarte limpede, cel

mai adesea explicit sau dezarmant de simplu rostit, Nicolae Corneliu ne cucerește cu modernitatea viziunii sale plastice, cu surprinzătorul cortegi de simboluri ce concentrează, în spațiul unui act vizual singular, substanța de înțelesuri a unei întregi opere literare. Sigur, nu-l la îndemîna oricui să pătrundă sensul polemic al actualului demers artistic al cunoscutului grafician. Afișele lui Nicolae Corneliu sînt, prin ele însele, convîngătoare sub raportul impresiei vizuale ; pină la o anumită limită. Dincolo de aceasta, însă, artistul provoacă privitorul la dialogul total cu opera propriu-zisă folosită ca pretext. De la înălțimea unei asemenea cuprinderi completitudinare a orizontului spiritual, ideatic cercetat, artistul și-a arogat libertatea deplină a gestului său creator. De unde, tenta ironică sau aluzivă a conotațiilor sale grafice, dar și susplesia pină la transparență a invenției sale metaforice, puternic personalizată. Date prin care se definește, de fapt, modernitatea „lecturii” ce ne-o propune azi artistul prin mijlocirea semnului grafic. Exemplare sînt, în acest sens, „Inscenările grafice” la „Furtuna”, „Măsură pentru măsură”, „Imblinzirea Scorpului”, „Henric al VIII-lea”, „Zadarnicele chinuri ale dragostei”, „Cum vă place”, „Antoniu și Cleopatra”, „Hamlet” și altele. În ceea ce face, artis-

muzică

«Vox maris»

O datorle firească a oricărui cronicar muzical este aceea de a reveni periodic asupra creației enesciene. Găsim aici nu numai o bogată paletă de sugestii pentru componistica românească de azi ci și un rezervor nesecat de idei, afirmație care trebuie înțeleasă în sensul că actualitatea componistică românească nu preia numai structurile muzicale cele mai vizibile și cele mai interesante totodată, ci noi și noi modalități de a opera asupra materialului muzical care, de cele mai multe ori, este extras, direct sau ocolit, din seva folclorului nostru.

Este binecunoscut faptul că „Vox maris”, una dintre creațiile cele mai „enigmatice” semnate de George Enescu (atit prin destin cit și prin configurațiile sonore), l-a preocupat intens pe marele nostru compozitor, spre sfîrșitul vieții acesta revenind adesea asupra ei chiar și numai prin menționarea locului deosebit (lucrarea urma să facă parte dintr-un ciclu, neterminat) în ansamblul operelor. Valoarea partiturii este mai presus de discuție, caracterele programatizmului muzical situid-nu la nivelul oricărei capodopere (mă refer mai ales la zugăvirea furtunii pe mare). Firec, ea a preocupat intens pe toți enescologii noștri și, în ultimii ani, putem nu-

me, ca să le numim astfel, acestora fiindu-le caracteristice diferite între-pătrunderi, astfel că putem vorbi, nesupralicitînd nepermis, de un „nucleu” al zonei, unde radiațiile vecinilor sînt greu perceptibile, și de margini, de segmente confuze, greu de trasat analitic. Dincolo de osatura melodică a profilor, Tiberiu Olah insistă pe faptul că deopotrivă armonia, funcționalitatea sînt importante în identitatea segmentelor despre care vorbim. În privința scriiturii, analistul observă că nu există aici o indistință (și indiferență) omogenitate, ei (poli) heterofonia se structurează în fasciole, relativ individualizate unul față de celelalte.

Cred că viitorul enescologiei constă, pe lîngă dezvoltarea subiectelor impuse de zeci și sute de pagini de analiză, în studiul formelor muzicale. Iată, de pildă, în volumul XX din Studiul de muzicologie, Speranța Rădulescu, sub titlul Microstructuri melodice enesciene subordonate principiului sonoră, expune unele idei izvorînd din observarea incompatibilității (aparente) între formele tradiționale și tehnica, cu precădere melodică, enesciană. Care sînt așadar principiile în temeiul cărora George Enescu apropie o altă de interesantă tehnică variațională, avînd numeroase asemănări cu realitatea orală a folclorului, de forme muzicale de solidă tradiție, avînd o totu altă fillieră genetică ? Care sînt interrelațiile între pilonii armonico-funcționali și țesătura melodică etajată polifonică și, foarte frecvent, heterofonică ? Acestea ar fi, cred, principalele întrebări pentru enescologia viitorului.

Viorela Crețu

Argumentul lituanian

În 1866 și în anii următori, ziarul cel mai important de la noi era Trompetta Carpaților...

Soluția Franței ca punct de lezare din triunghiul răzmerii, oricum, dominată de Cezar Bolliac...

Parlaminismul este o înlocuire teoretică (a doua, după cea a Școlii Ardelene) de „iesire din triumf”...

Argumentul lituanian este tot o „iesire din triumf”. Argumentul albanez va fi la rândul său același lucru...

Se știe că articolul lui Hasdeu din 1860, „Perit-au dacii?” fusese o aspră diatribă la adresa Școlii Ardelene...

Polemica din 1866 îl va face pe Bolliac să consemneze cu părere de rău desprinderea definitivă de fostul său colaborator...

Polemica din 1866 îl va face pe Bolliac să consemneze cu părere de rău desprinderea definitivă de fostul său colaborator...

Nicolae Georgescu

științifică a cronicilor

Recent, revista Luceafărul ne-a propus, ca și în alte cazuri, o dezbateră pe tema de interes major: „obsedanta” literatură română veche...

Efectul edițiilor apărute până în prezent asupra perspectivei reevaluării critice a moștenirii noastre culturale și literare este incontestabil...

Cum stăm cu edițiile din cronică la un sfert de veac de la apariția importantului instrument de lucru care a reperoriul manuscriselor de cronici interne (1963)?

Existența mai multor ediții nu poate fi un alibi. Una dintre cronicile capitale — și prin valoarea ei literară și prin influența exercitată de ea...

În această situație, se află așa-numitul „Letopisț Cantacuzinesc” care a apărut în ediția de C. Grecescu și Dan Simonescu...

În urma studiilor lui Alexandru V. Diță a fost redeschisă problema paternității lui Nicolae Ceaușescu asupra cronicilor atribuite lui de Kogălniceanu...

Există un adevărat monument istoriografic din prima jumătate a secolului al XVIII-lea

care este adevărată „unire a principatelor” în istoriografie. Istoria parafraza aării Românești și Moldovei...

Cronica lui Batașar Walther despre Mihail Viteazul, excelent editată de către unul dintre cei mai autorizați editori...

Cea mai bună ediție a cronografului lui Moxa rămâne aceea din 1942, întocmită de N. Simache și T. Cristescu...

În sfârșit, pentru un lungi peste măsură enumerare, ne oprim la grupul de cronici în limba greacă...

Părăsind cercul „cronicarilor” vom aminti aici nevoia unei ediții noi din Hronicul lui Cantemir...

Problema de stringentă actualitate și necesitate a sesiunii de editare Demostene Russo în Critica textelor și tehnica edițiilor...

Cei de făcut? În condițiile în care proiectele monumentale sînt abandonate chiar de către cei ce le-au proclamat...

Un rol principal, dar nu exclusiv, îl au editurile și putem spune cu certitudine că tocmal editurile au fost și sînt și acum motorul principal...

Prin conjugarea tuturor forțelor, promisiunea de acum un sfert de veac din Repertoriul manuscriselor (E.A., 1963)...

Tudor Nedelcea

Romanul adolescenței

Ionel Teodoreanu a dorit și nici nu a urmărit programabil să fie un actor literar pentru adolescenți...

Arta spontană, firească a lui Ionel Teodoreanu elaborează intelectual conștiințele receptoare.

Materialul plastic uman în care cititorii își pierd personalitatea proprie, nu devenind impersonali — urmasii teoriei maioreștii...

În condițiile post-modernității de restructurare a epicului prin poezia impurității...

Trebue să admitem că alături de balzacizarea ciocolomului ascensiv, de creativitatea obiectivă, de psihoromanul stărilor biologice...

Contra avertizărilor criticii, Ionel Teodoreanu nu este astăzi un scriitor îmbalsămat...

Propune și o lectură impresionistă adică o „atitudine” după opinia lui Ibrăileanu...

Justifică intimpinările obstructive ale criticii. Codificarea lirică (parafraza la persoana unuia Ego subiectiv) a unei simfonii impune o traducere de procedeu...

La Ionel Teodoreanu ca mai întotdeauna în cazul poeziei române, primele căpt rămân și cele mai bune...

În fond, fiecare lector își recuperează propriul trecut din devenirea pasivă a eroilor teodorenici.

Personajele „minore” nu-și revelează condiția decit în măsura în care fug de ea, o disimulează...

Victor Moscu : „Flori”

Opera lui Ionel Teodoreanu, prin lectura de desfășurare pe care o oferă, a devenit în timp echivalentul epic al poeziei lui Topircanu...

Aureliu Goci

Urmare din pag. 1

nu marchează așadar o „ruptură” cu creația mea anterioară, ci fine mai degrabă de un fir seces proces de acumulare în timp și, mai ales, de acea dorință expresă și efort susținut de a oferi de fiecare dată cititorilor...

Urmare din pag. 1

deschis cu semenii, așa cum o ilustrează volumele mele de până acum, poate fi caracterizată de cineva cu adevărat judecând „balsam conjunctural”...

Urmare din pag. 1

cu cerneala inimii (Edition Gallimard, 1966). De altfel, interes și preocupări față de aceste moduri poetice au existat cu prisosință și la noi, fapt consemnat cu pertiniență de Andrei Oisteanu în „Fise pentru o antologie de poezie vizuală românească”...

Urmare din pag. 1

pagină și, totodată, la o lectură leucioasă și profitabilă. Decența, inteligibilitatea și finalitatea estetică au fost indispensabile demersului meu. Am numit aceste desene lirice poemograme pentru că, în intenția mea, ele își păstrează în întreaga caracteristică poetică...

REMEMORĂRI

Fuge iubirea, briz-brizuri și ziua unui ceas

Urcă prin față, în mașina 331, o mamă cu doi tineri de mină. Cel mic să se aibă patru ani, cel mai mare spre șase. Puștii se strecoară rapid pe sub bara ce separă șoferul de călători. Șoferul e posomort și precăut: — Tești de-aiți, copiii n-au voie în față. Mama îl distorsionează cu greutate. E frumos să stai în față, să vezi bulevardul ca-n palmă și pe deasupra, cînt și radioul. O solistă cu voce cristalină și dicție se de de ceasul morții repetind un refren care se termină în descreșcând: „Fuge iubirea, uite-o cum fugi...”

Toată iarna a urcat direct săpînd o cărare adîncă prin nămeții pufoși. — Aruncă oia și pur și simplu învadată de bețușe violacee plîndind în lumina solară ca niște flăcări fragile. Deasupra plutește un fel de abur emanînd din pămînt ca un voal ocrotitor. De dragul frăgezimilor lor, Trifon ocolește aproape cinci sute de metri ca să ajungă la vreascurile așezate geometric. În spatele lui, doi duili cobănesc calcă apăsat și visițori fără să se abată cu nimic de la itinerariul stăpînului. Pe traseul ce duce spre Militari, altfel destul de întorciș, un șofer cam năbbidios, profund și de-o mașină nouă, pune frîne surpriză și ia niște curbe ca la raliu. Două pasageri arcate la Gara de Nord, își varșă necazul încercînd să-și păstreze echilibrul. — Dragă, zice una din ele, șoferul ăsta conduce în briz-brizuri. Cealaltă îl arată cu degetul bucata de carton sprînjită de parbriz: — Păi, nu vezi cum îl cheamă? — Aruncă și eu privirea tot încercînd să înțeleg ce-o fi așa a conduce în briz-brizuri și citeșc numele conducătorului auto: Turbatu Vasile... În aceeași mașină, în spatele meu, două curcovează în vîrstă dialoghează așteptînd să treacă stațiile: — Ce mai face dragă, Cleopatra? — Are „stras”, răspunde cea întrebată. — Da? Face cealaltă mimînd surpriza. Are „stras”? Am auzit că se poartă.

În lumina severă a unei dimineți

Urmare din pag. 1

volum sarcasmul și autoironia s-au diminuat lăsințiv în lumina lucidității care nu mai acceptă travestițiile iluziilor. Conștiința vie, eliberată de eterurile livrezii, vîntecată de lumina poartă — încă din primul poem — numele lui Mercurio, shakespearian personaj, care, sub o aparență de superficialitate dantelată, păstrează calitățile prietenului fidel, pentru care onoarea și curajul rămîni atribute ale cavalerismului: „Mercurio, decorați lumina sint pregătite / Tu aștepi să intri în rol, să se încingă / În zgomot de spade glorioasă / Să sari bărbătește în ajutorul celui care / Incolțit / Ar putea să plătească adevărul cu viața.” Mercurio, e toamnă, e frig. Există un aliaj straniu de încredere și tăgădat în versurile acestui volum, o combinație de ascețism și consum dionisiac, o pendulare permanentă între liniștea contemplației („De un somn bătrînesc, fără hotăr, mi-e potîță”, p. 12) și atracția către combustie, către viața cheltuită rapid („De cornul întunecat al iubirii mi-e dor / O misterioasă corabie invită la orizont. / De bițele plute, de frînghile ei și vrea să mă agăț / O țărâncă de grumajii flăcăului” p. 11, sau: „Ar trebui să ne potolim starea dintr-un riu cu măruntaie de stîncă” p. 51).

mult al pierit / Oceanul e putred (...) / Harponul tău ruginit s-a făcut una cu trupul / Voita e o piatră de moară ce macină / Făind din oase de pește” (Tu ar trebui să te retragi, vîntătoare de balene și, în celălalt talger al balantei: „Eu încă mai aștept pielea ursului din pădure / Cu toate că prin părțile noastre / Vinatul a fost de mult interzis / Urșii și ca stîfîni în ceruri sint / după grilajul cu vergele de fum...” (Pielea ursului). Vitalitatea poetului pare învîltită într-un vâl al Poezei: reflexivitatea mătoasă încercînd s-o ascundă, s-o disimuleze, o face mai pregnantă, mai crudă „în lumina severă a unei dimineți” care nu e decît un moment al deșteptării conștiinței de sine: „Miroase a sciocă, a miș, a pufoaică / Strînsă de ger peste piept / Părul tău lung pină la coapsă / În care ai vrea să-mi infund — / O țesle — timpla năvalnic / Miroase a noapte, a frig, a secură / Ce cade lenes peste grumaj / brațul întins să-mi pun fruntea uituc / Miroase a moarte, a sciocă, a smirc / blana de surs sub cățere / să ascunzi / iubito, tandră venin...” (Miroase a sciocă). Din această fond etic treaz, scîlpind ca aurul în „milui” contradictoriu al vechiului, poezia Violei Vancea se încarcă de accente sociale: „La Tara Soarelui omul cu rîca / împins de la spate / de roți usorate daltă de lac / și poartă ca-n somn stăpîniul pe umeri / Ai spune privindu-l cum fugi / că-n pielea cu cicatrici fără număr / se-ascunde o ființă divină / Jumătate-cal, jumătate bărbat / Doar fruntea plecată, merșul lung huluib / la crucea trăsuri, cu pași măsurati / și-arată deodată pe cel care-l mină / împietrit ca un idol ce parcă ar crește / chiar din umerii omului cal / care-l răbdă în spate cum ar răbda / lemnul din vâlc belciugul.” (Omul cu rîca).

Doză excelentă poemă aluneacă pe gheața subțire a așteptării; iluzia, himera sint, pe rînd, abandonate și așteptate. Miracolul poate căpăta oincind un chip și o asemănare. „Tăgăda nepunții de a urla ca în vis” este supliciuul prometic al „piedi pe care zilnic o vind pe nimic” p. 31. O conștiință adevărată cîntărește în balanța memoriei aceste ipostaze: „Tu ar trebui să te retragi, vîntătoare de balene / Bunii tăi frați de

Meditația asupra condiției umane poartă pe cerul versurilor Violei Vancea norii unui fatum căruia nu îi poți sustraga. Poate doar Poezia să taie acest nod gordian, acest cifru existențial al cărui combinat de litere și cifre pulsează în ritmul bătăilor inimii. Din această conștiință pornesc și cele două Poeme apocripice, structură de rezistență a volumului, a căror unitate stilistică și de idei le-ar fi putut integra laolaltă, într-un ciclu independent de o mare forță de sugestie. Cerebralitatea și visceralitatea se înfruntă pe același timp de luptă din care mai răsăr, ici colo, îngropate pe jumătate, pe jumătate ruginite, armuri expresioniste, colțuri heideggeriene. Lănci și platoșe ale vechilor armate ale spaimei de necunoscut. Deasupra cîmpului de luptă — același fatum strivitor, dar împins ca o ceață de adierea precedentului cultural, a unui lirism discret, menit să dea replici la întrebările pînă la urmă, dimpotrivă, să răspundă la îndemnul eroic al interogației pe tema destinului ființei, o revoltă abia surdizintă prin subtila ei literaturizare își taie drum prin mulțimea „Luptătorilor”: blîndetea („Așa cum sint, pașnică, fidelă, datoră cu ora, cu ziua, cu vechiul...” p. 68) este semnul unei forțe abia reținute — putere susținută de fidelul Mercurio al conștiinței artistice (vezi Poem apocrip VII, poezie mai elocvent și mai dramatic, pe care ar trebui să-l cităm în întregime dacă spațiul ne-ar permite-o. Blîndetea Violei Vancea este semnul puterii literaturii asupra somnului rațiunii: „Nu pot să cred că omul trebuie să fie supus / Captiv în deșertul tăcut / (...) / Nu pot să cred că omul trebuie să fie aruncat / dincolo. / Fiară împrevizibilă. Partener singeros. / Distilîndu-și veninul după o pădure de grații, / Călcîndu-și saltul în gol. Fortă. Rezistență. / Fără cer și speranță deasupra.” (Poem apocrip III).

„Uluind muritorii”

Urmare din pag. 1

către mit. Prins în propriul său joc, autorul constată uimit și ambiguo: „de parcă satul ăsta ar exista cu adevărat”. Da, există. Este chiar ființa autentică. La Marin Lupșanu, al cărui pseudonim literar e tocmai numele satului natal, dă la rîndu-i un nume acestei ființe autentice. Se va chema, ilustrativ, Moromete. Frumosul poem dedicat lui Moromete-cesă-a-satului răsună unic, adevărată profetie de credință: „Nu-ți face griji. Cîia vreme prigorițe duc la cioc fire de păr de cal / imense et meridionale — de parcă le-ar aduce de pe lumea cealaltă — și pădurile tale foseșc după sufletul omului de rînd / și cîinele îngroapă Lura în grădini ca pe bucata de mămăligă / eu tot cu tine rămăschi dar dacă orăsul îți lipsește lumina / iar tenisul lui veniți ca de la un frate mai mare îți câmpănesc în picioare”.

Începe să texteze prin bibliotecile sale (ceea ce traduce o experiență biografică dar va ajunge — vom vedea — și o experiență lirică). Interesantă la Marin Lupșanu este o anumă modalitate expresionistă. Toate sentimentele lui au o intensitate violentă, care nu s-ar putea explica altfel. În concepția sa, pentru a da-nuă, rostirea trebuie să aprindă „butoaietele cu pulbere ale tristății”: iar adevărul „să urle ca o fărâcăză în capcană” (remarcată varianțele celebrului „împar expresionist”). La fel de interesantă este avertura pe care o are împotriva tristății și autoironiei. Căci, de sublimat, asemenea autor il e realitate frică de în-

În interiorul imaginii ocrotitoare a satului eu dă dovadă de un cert vitalism juvenil. De aceea anoiimpul preferat este primăvara. Iar vîrsta clamată — adolescența. Cu alte cuvinte: puritate, avînt, entuziasm, reinnoare, pe alocuri chiar frereze: „toate împreună, expresii ale bîrînții idealului. Dar în exteriorul acestei imaginii ocrotitoare se întinde (bineînțeles) și spațiul agresiv și distructiv al orășului. Nu marea metropolă, ci orășul de provincie, hibrid, însă, totuși, citadin. Prin urmare, perversivitor. Iată-ne, deci, fată în față cu dichotomia sat / vîrș, mască a unui întreg sistem de opozitii: cultură vs civilizație, tradițional vs modern, esențial vs aparent, etic, mult, prea cunoscut pentru a mai analiza. Amintim doar că e vorba despre o tipică reacție etică la destrucțiunea valorilor (în literatura noastră dămărează de vreo 100 de ani). Noutatea, alii, e că orășul

Tableau de Dragoș Filip

În interiorul imaginii ocrotitoare a satului eu dă dovadă de un cert vitalism juvenil. De aceea anoiimpul preferat este primăvara. Iar vîrsta clamată — adolescența. Cu alte cuvinte: puritate, avînt, entuziasm, reinnoare, pe alocuri chiar frereze: „toate împreună, expresii ale bîrînții idealului. Dar în exteriorul acestei imaginii ocrotitoare se întinde (bineînțeles) și spațiul agresiv și distructiv al orășului. Nu marea metropolă, ci orășul de provincie, hibrid, însă, totuși, citadin. Prin urmare, perversivitor. Iată-ne, deci, fată în față cu dichotomia sat / vîrș, mască a unui întreg sistem de opozitii: cultură vs civilizație, tradițional vs modern, esențial vs aparent, etic, mult, prea cunoscut pentru a mai analiza. Amintim doar că e vorba despre o tipică reacție etică la destrucțiunea valorilor (în literatura noastră dămărează de vreo 100 de ani). Noutatea, alii, e că orășul

troscie. El compară coborîrea în sine cu coborîrea omului în mina de sare și explicabil, o evită pe cât posibil. De aceea intră în noaptea ca „cum s-a așezat la birou de lucru / incintat că nu-i mai deranjează nimic, iar luna și se pare o „pisică rătăcitoare”, chiar dacă o scrie cu majusculă.

Înă cîntecul de sirenă al orășului a fost deja auzit. El a fost stras de „întreținute tari de estetici”. Efectul imediat și (simultan) nou-tăta față de volumele anterioare constau în nou-tătele de autentică ironizare a propriei viziuni. Ne întîlnim astfel cu „vîrș de star a porumbului pe care azi numai maradona / îl poate eclipsa în valută forie” precum și cu mărturisiri de genul „Fie viora între noi St. O. Ioș și o pictură de notorină strălucite mai abstric ca bobul de rouă”.

Înă asemenea momente nu sint numai rare, ci și scundare. Ele n-au vîtor: expresionismul nu-și poate ironiza propria viziune decît înmăngîindu-se. Iar estetic vorbind, Marin Lupșanu rămîne, probabil, ultimul expresionist rătăcitor prin generația 80. Manifestă, dealtmînd, atît calitățile cit și defectele epice. La care mai trebuie să adăugăm aparita unui fenomen prezivitor: maniera. Semnă foarte mult despre același lucru, orice autor epuzază analiza și conștiința și apelează la vîrșitate formală. Ceea ce se traduce prin ună omonononă căută, dar mai cu seară prin coborîrea cu haiku-ul, deosebit de neortodox la un „poet al cîmpiei”.

Înă înă, trei versuri, scrise pentru o adîncă dădere, moartea lui Grigore Flăgu: „Și-n zgomot / leșierilor ce se desprin din viața ta / singur te alungi spre ceva care seamănă / cu venicia”. Mult grațioase versuri! Le-am ales pentru a demonstra că în acest volum se află (și) Poezia. În poezia într-adevăr, nu se uită niciodată.

*) Maria Lupșanu: „Sat de cîmpie”, Editura „Albatros”, 1987.

Înă înă, trei versuri, scrise pentru o adîncă dădere, moartea lui Grigore Flăgu: „Și-n zgomot / leșierilor ce se desprin din viața ta / singur te alungi spre ceva care seamănă / cu venicia”. Mult grațioase versuri! Le-am ales pentru a demonstra că în acest volum se află (și) Poezia. În poezia într-adevăr, nu se uită niciodată.

Înă înă, trei versuri, scrise pentru o adîncă dădere, moartea lui Grigore Flăgu: „Și-n zgomot / leșierilor ce se desprin din viața ta / singur te alungi spre ceva care seamănă / cu venicia”. Mult grațioase versuri! Le-am ales pentru a demonstra că în acest volum se află (și) Poezia. În poezia într-adevăr, nu se uită niciodată.

Înă înă, trei versuri, scrise pentru o adîncă dădere, moartea lui Grigore Flăgu: „Și-n zgomot / leșierilor ce se desprin din viața ta / singur te alungi spre ceva care seamănă / cu venicia”. Mult grațioase versuri! Le-am ales pentru a demonstra că în acest volum se află (și) Poezia. În poezia într-adevăr, nu se uită niciodată.

Înă înă, trei versuri, scrise pentru o adîncă dădere, moartea lui Grigore Flăgu: „Și-n zgomot / leșierilor ce se desprin din viața ta / singur te alungi spre ceva care seamănă / cu venicia”. Mult grațioase versuri! Le-am ales pentru a demonstra că în acest volum se află (și) Poezia. În poezia într-adevăr, nu se uită niciodată.

Înă înă, trei versuri, scrise pentru o adîncă dădere, moartea lui Grigore Flăgu: „Și-n zgomot / leșierilor ce se desprin din viața ta / singur te alungi spre ceva care seamănă / cu venicia”. Mult grațioase versuri! Le-am ales pentru a demonstra că în acest volum se află (și) Poezia. În poezia într-adevăr, nu se uită niciodată.

JAMES CLAVELL
SHOGUN
OMI

În lumina severă a unei dimineți... I. Se lovește două valuri pe întinderea mării ca două palmieri arișe ale apeli, să apiaude fărâmi, cerul, zărea, păsări. II. De cînd n-au auzit să scriu cîteva versuri, mă uit cu mai multă apreciere la cele cîteva vîrșii zbenguindu-se în cîreșul de lingă ferestră. III. Miele taine sint fără număr, marile taine au un număr... Între unele și altele — o comunicare perfectă. IV. De la depărtare. I se scutură brandații ca rălele stîlților de pe trupul bisericii. Și acum, după o jumătate de an, ca mai descărăcă peșeni din căruții în mijlocul curții și face două grămeli: una pentru vii, alta pentru morți. El merge prin grădini, printre vrefuri — fără încetare împiedicîndu-se în lumina ei. Cîinele orb mă simte și-l mai aud lătratul de la o depărtare de patruzeci de ani întineric. V. Ion Rotaru: „Nici de volumul al treilea n-uș pe deplin mulțumit. Trebuia să-l fac mai mic și totodată, mai cuprinzător, nu tîi în extensio cit în adîncime, operînd unele eliminări și adăugînd cîte ceva. Știu bine cum se face asta, să fi seurt și, în același timp, cuprinzător. Mi-a lipsit, vād acum, perspectiva (sublinierea autorului...) În fine, recitîndu-mă și gîndind mai puțin, bag de seamă că, în volumul al treilea mai ales, s-ar fi auzit, în loc de mîi încă acele proze și acele poezii, eventual și dramaturgie, care se ocupă și de frumosul erou uman, cu trecerea în plan secund a socialului, a vieții concrete de toate zilele ce pare că m-a fascinat, pe alocuri, prea mult”. (Flacăra, 23 martie 1988). Deci autorul recunoaște (spre lauda lui, nu spre lauda cărții) că l-a lipsit perspectiva. Se subînțelege că acum o are. Se pot deduce mai multe lucruri: 1) E nevoie să editezi o carte de sute de pagini fără perspectivă, pentru a obține o perspectivă asupra istoriei literare. 2) Dacă prima ediție nu are o perspectivă, cea de a doua o poate obține numai printr-o modificare totală, deoarece perspectiva este sensul în spațiu și timp al întregului (sublinierea noastră); dreasă și ei și colo, cartea rămîne, fatalmente, accesă. 3) Descoperind cu înfîziere că opul duce lipsă de perspectivă, autorul nu vorbește despre absența acesteia. Din ce perspectivă? 4) Apariția acesteia cărți are utilitatea ei: ea demonstrează, într-un mod adecvat, cum poate fi scrisă o istorie literară fără perspectivă. 5) Elevii, studenții, profesorii vînd și-și formeze în cazul profesorilor, mai degrabă, să-și modeleze perspectiva asupra istoriei literare, consultă o carte fără perspectivă. 6) Cîi scriitorii — atîtea perspective asupra literaturii. Ion Rotaru, fiind scriitor, are, în mod sigur, o anumă perspectivă. Iată de ce. Citesc cu brudență necesară: „Mi-a lipsit, vād acum, perspectiva”.

George Alboiu

DIALOG CU OMUL

Carte de largă deschidere umanistă este volumul Proces umanismului...

Profilul în gindirea lui G. Uscătescu este Libertatea, căreia, din păcate, în practică...

Teama se ivește din realitatea trăită, ea fiind dominantă existențială în unele epoci istorice...

Victor Rebengiuc in „Poiana lui Iocan”

„MOROMEȚII” LA SANREMO

S-a acordat Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină actorului Victor Rebengiuc...

Reproducem din presa italiană câteva opinii despre filmul Moromeții...

Sauro Borelli in L'UNITA: „Printre alte opere propuse la Festivalul Sanremo...”

Leonardo Autera in CORRIERE DELLA SERA: „Cu o densă structură realistă este, în schimb...”

Silvana Silvestri in IL MANIFESTO: „Foarte românește este frumosul film Moromeții...”

Despre Laureatul Premiului Goncourt pe anul 1987 se cunoște relativ puțin...

POEZII DIN VIETNAM

TRAN DANG KHOA Cîntecul hamacului Hamacul scîrîle, hamacul cîntă...

PHAN THI THANH NHAN

Parium secret ferestrele a două case din capătul străzii...

HOANG TRUNG THONG

Mina lui Chopin In casa-n care s-a născut Chopin...

REVISTA STRĂINĂ

DIN CONVORBIREA CELEBRULUI SCRITOR AMERICAN J. D. SALINGER...

INDEX TRANSLATIONUM UNESCO, prestigios volum editat sub auspiciul UNESCO...

EDITURA CZEKOSLOVENSKY SPOVISATEL A EDITAT LA SFIRISITUL ANULUI TRIBUTUL...

SPORT

Nici vorba de criză de noroc

Induite pînă la înfricoșarea omului, aceste semifinale ale Cupei campionilor...

de îngimfara și e decît un rățoi pe varză sau un curcan cu pieptul și copanele...

Luceafărul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Don Frunzelăto Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncț)...

REDACȚIA: București, Plata Științei nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96